

NOVÉ OSUDY STARÉHO MOSTA

Ing.arch. Juraj Šujan
predseda Slovenskej komory architektov

Dámy a páni, dnešný úvodník by som rád venoval aktuálnym udalostiam okolo prípravy rekonštrukcie Starého mosta v Bratislave, ktorá v posledných týždňoch nabrala nevídanú dynamiku. V nasledujúcom texte sa nechcem venovať mojim názorom na rozpracované projektové riešenia ani na ich vhodnosť do daného urbánneho prostredia; obmedzím sa na to, čo patrí na stránky komorového periodika, teda na spôsob výberu autora diela.

Mnohí z vás si isto spomínajú na jar 2008 roku, keď magistrát vyhlásil internetové hlasovanie za niektorú z troch podôb „nového Starého mosta“, návrhov z dielne jediného autora, statika - mostára Ing. Miroslava Maťaščíka. Len vtedy sme na komore zistili, že rekonštrukcia tohto, pre vedutu historického jadra metropoly významného mosta, sa už projekčne pripravuje, bez architektonickej súťaže, pričom o rekonštrukciu ani nejde, vzhľadom na to, že sa uvažuje s novou mostovkou. Projektanta stavby obstarala obchodná spoločnosť mesta, METRO Bratislava, a.s., obchodnou súťažou pod názvom „Nosný systém MHD, prevádzkový úsek Janíkov dvor – Šafárikovo námestie v Bratislave, 1. časť Bosákova ulica – Šafárikovo námestie“, do ktorej ako jeden zo stavebných objektov zabalila aj rekonštrukciu mosta, pričom jediným kritériom výberu bola najnižšia celková cena projektu.

Predstavenstvo komory proti takémuto kabinetnému postupu aktívne vystúpilo, prijalo postupne viacero uznesení, stanovísk i výziev vedeniu mesta, cez prázdniny sa zišlo na mimoriadnom zasadnutí a nakoniec dosiahlo zvrátenie postupu, keď vtedajší primátor Ing. Andrej Ďurkovský napokon súhlasil s vypísaním verejnej anonymnej urbanisticko-architektonickej súťaže na riešenie mosta i jeho predpolí. Predmet súťaže predpokladal účasť multidisciplinárnych tímov, pozostávajúcich z urbanistov, architektov, statikov, dopravných inžinierov i krajinných architektov. Hoci vypisovateľom súťaže bol magistrát, jej prípravy sa zúčastňoval veľmi vľadne,

takže napokon sme súťažné podmienky pripravili sami a výkresové podklady zabezpečili vo vlastnej réžii. Napriek tomu bola súťaž dobre pripravená, s výbornou porotou, v ktorej mali vedno zasadiť významní architekti aj mostári (Slovenská komora architektov do poroty delegovala prof. Bohumila Kováča a Mag. arch. Francois Valentinyho z Luxemburska). Tesne pred vyhlásením súťaže dňa 18. decembra 2008 informoval vtedajší hlavný architekt mesta prof. Štefan Šlachta porotu, že primátor rozhodol o pozastavení súťaže, keďže pre krízový stav mestských financií sa rozhodol pre prostú rekonštrukciu Starého mosta. Prítomní porotcovia, hlavný architekt mesta i predseda SKA sa však zhodli na odporúčaní primátorovi, že aj v takom prípade má zmysel vypísať súťaž návrhov.

Vtedajším pnutiam okolo prípravy rekonštrukcie Starého mosta do momentu môjho rokovania s pánom primátorom o vypísaní súťaže a o aktivitách predstavenstva, menovite Ilju Skočeka a prof. Bohumila Kováča, som sa podrobnejšie venoval v rozhovore, uverejnenom v printových Informáciách SKA č. 9/2008 na str. 4-5¹.

Dnes, po vyše trojročnom zdanlivo odychovom čase, keď magistrát pripravoval rekonštrukciu mostovky železničného telesa jestvujúceho Starého mosta, sa ukázala možnosť, ako s pomocou európskych fondov prefinancovať aj náročnejší zámer novej konštrukcie mosta. Je pochopiteľné, že nové vedenie mesta sa tejto šance chopilo. Možno len konštatovať, že na škodu nás všetkých, nielen architektov, ale aj obyvateľov a návštevníkov hlavného mesta, sa napriek odporúčaní poroty v príprave urbanisticko-architektonickej súťaže nepokračovalo a nemáme víťazný návrh, ktorý by prešiel oponentúrou odbornej poroty i širokej verejnosti. Zdôrazňujem, že predmetom súťaže nemal byť iba návrh telesa mosta, ale aj urbanisticko-dopravné riešenie predpolí na oboch brehoch Dunaja.

Vedenie mesta začalo tému aktívne komunikovať navonok pred niekoľkými týždňami. Dňa 14. marca som sa spolu

s členom nášho predstavenstva prof. Bohumilom Kováčom, hlavnou architektkou mesta Ingrid Konrad, hlavným dopravným inžinierom mesta Tiborom Schlosserom a zazmluvneným projektantom mosta Miroslavom Maťaščíkom zúčastnil pracovného rokovania s primátorom doc. Milanom Ftáčnikom. Pán primátor prezentoval **tri možné scenáre ďalšieho postupu**. Buď nadchádzajúce mestské zastupiteľstvo vyberie alternatívu rekonštrukcie jestvujúcej železničnej časti mosta so zvýšením pilierov pri zachovaní ich polohy, alebo alternatívu v podstate nového mosta so zvýšením a zmenou polohy pilierov pre zabezpečenie plavebného gabaritu rieky. Obe tieto alternatívy v zmysle stále platnej zmluvy projekčne pripravil Ing. Miroslav Maťaščík zo spoločnosti Alfa 04, a.s. Treťou alternatívou bolo, že poslanci pozastavia práce, čo by však znamenalo vzdáť sa finančnej podpory z Európskej únie. Prvé dve možnosti predpokladajú plynulé pokračovanie prípravy projektu, pričom na jeho „dotvorenie“ je časový priestor zhruba jedného mesiaca. Za predstavenstvo komory som zdôraznil, že za jedinou odbornou správnu a demokratickou cestu na výber návrhu mosta v exponovanej polohe centra mesta naďalej považujeme medzinárodnú súťaž návrhov. Jej znovuoživenie,

vypísanie, priebeh a vyhodnotenie je však v danom časovom rámci nereálne. Ako architekt a Bratislavčan som v zhode s oboma kolegami architektmi, prítomnými na rokovaní, vyjadril názor, že predložený návrh novej konštrukcie nepokladám za dobrý a že v prípade politického rozhodnutia o jeho výbere považujem za nutné doplnenie riešiteľského tímu o architekta, ktorý by sa zaoberal verejným priestorom mostných lávok, ich napojením na nábrežné promenády, predpoliami, ako aj možnými úpravami vizuálu mosta.

Táto úvaha sa ďalej rozvinula na rokovaní rozšíreného grémia hlavnej architektky mesta dňa 21. marca za účasti projektanta mosta. Architekti, prítomní na grémiu, konštatovali, že spolupráca architekta s projektantom mosta je pri jeho dopracovaní potrebná. Ten sa vyjadril, že dlhodobo spolupracuje s viacerými architektmi, pričom spomenul o.i. architektov Ivana Marka, Igora Marka a Petra Bauera. Z uvedených som spolu s hlavnou architektkou vyzdvihol najmä architekta Igora Marka, pôsobiaceho v Londýne, ktorý sa so svojím ateliérom špecializuje na urbanistické regeneračné projekty a dizajn verejného priestoru, pričom má za sebou víťazstvo v medzinárodných súťažiach na Piccadilly Gardens v Manchesteri, Wellington Square v Londýne, Václavské námestie v Prahe, ako aj viaceré významné realizácie, napr. Market Place Kettering, či Northala Field Park v Londýne, alebo čerstvo dokončenú

promenádu Trafford Wharf v Manchesteri. Projektant mosta potvrdil, že na spoluprácu je pripravený; ešte v ten týždeň spolu s hlavnou architektkou rokovali s Igorom Markom o ďalšom postupe.

Tesne pred hlasovaním mestského zastupiteľstva sa na podnet ateliéru BKU konala na Spolku architektov Slovenska 27. marca k téme Starého mosta diskusia, moderovaná prof. Štefanom Šlachtom. Diskutujúci architekti vytýkali prítomným politikom prerušenie súťaže, pripravenej komorou v roku 2008. Viacerí architekti navrhovali rôzne spôsoby výberu architekta projektu, resp. ideovej súťaže bez vzťahu k prebiehajúcej projektovej príprave. Pán primátor prezentoval svoj pohľad na riešenie problému, ktorý zdedil po bývalom vedení, vrátane ponuky na zapojenie architektonickej obce v uvedenom časovom horizonte. Priamo v sále, ale najmä na internetových diskusiách a v rozhovoroch s projektantom sa zároveň začala dvíhať pre mňa nepochopiteľná a celkom zbytočná vlna výčitiek stavebných inžinierov voči architektom. Pritom je zjavné, že návrh mosta takýchto parametrov a polohy v meste vyžaduje široký projektový tím, pozostávajúci z architektov a inžinierov rôznych špecializácií. Napokon, veď mosty nás majú spájať, nie rozdeľovať.

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta sa na svojom zasadnutí 29. marca 2012 jednomyseľne rozhodlo pre alternatívu

č. 2, teda novú konštrukciu mosta. Hoci poslanci v reakcii na entrée hlavnej architektky mesta diskutovali o vhodnosti architektonickej súťaže, jej vypísaním sa pre napäté termíny schvaľovania dokumentácie na čerpanie eurofondov nezaoberali. Dali však mandát hlavnej architektke na výber a angažovanie architekta pre spracovanie architektonického návrhu, najmä verejných priestorov. Hoci, ako vyplýva aj z môjho predošlého textu, ani ja nepovažujem tento postup za optimálny, politické rozhodnutie poslancov mi prináleží rešpektovať, pričom okrem samotného mosta a jeho lávok vidím veľký priestor pre architektov najmä v dopovedaní Šafárikovho námestia a Štúrovej ulice, ale aj telesa estakády nad diaľnicou a dokončenia električkovej trate v Petržalke. Chcem veriť, že rozšírením projektového tímu o erudovaný architektonický ateliér sa podarí aspoň sčasti toto náročné inžinierske dielo zapojiť do urbánneho kontextu centra našej metropoly.

1.) Uvedený rozhovor predsedu Slovenskej komory architektov Ing.arch. Juraja Šujana s redaktorkou Informácií SKA Mgr. Ivanou Moncoľovou K priebehu „Rekonštrukcie Starého mosta“ je spolu so stanoviskom predstavenstva SKA z 28. júla 2008 prístupný aj na webstránke www.komarch.sk: http://www.archinfo.sk/publikacie/pdf/publikacia_15387463.pdf?komarch ■

